2026-18-RE

Causa 2026-18-RE

(Rebés d'Areny Plandolit c/ Ventura Robira)

Número de registre 104-2026. Recurs d'empara

Sentència del 15 de juny del 2026

BOPA núm. 71, del 25 de juny del 2026

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 2 de març del 2026, per la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense incórrer en errors materials i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com per una presumpta vulneració del principi de seguretat jurídica, reconegut a l'article 3.2 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que ordeni la retroacció de les actuacions, amb la finalitat que la Sala Civil dicti una nova resolució sense errors materials;

Vista la Constitució, especialment, els articles 3.2, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment, el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 27 d'abril del 2026 que va admetre a tràmit aquesta causa sense efectes suspensius;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 18 de maig del 2026, pel Ministeri Fiscal;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 19 de maig del 2026, per la representació processal de la Sra. Montserrat Ventura Robira;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per les parts i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Jean-Yves Caullet;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 8 d'abril del 2024, la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit va interposar una demanda de modificació de mesures reguladores del seu divorci amb la seva exesposa.

1.2. El 20 de gener del 2025, la Secció Civil 5 de la Batllia va dictar una sentència mitjançant la qual estimava parcialment la demanda del Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit; establia, amb efectes a 31 de gener del 2026, la finalització de l'atribució de l'ús del domicili, en el seu dia considerat com a conjugal, a favor de la Sra. Montserrat Ventura Robira; mantenia, en els termes i imports actuals, la pensió compensatòria establerta a favor de la Sra. Montserrat Ventura Robira; i, desestimava íntegrament la demanda reconvencional formulada a instància d'aquesta darrera.

1.3. La representació processal de la Sra. Montserrat Ventura Robira va formular un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i, el 10 de juliol del 2025, la Sala Civil del Tribunal Superior de

Justícia va dictar una sentència que decidia estimar parcialment aquest recurs en el sentit de mantenir l'atribució del domicili familiar a l'apel·lant; imposar les costes de la demanda principal al Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit; i, mantenir la resta del pronunciament.

1.4. El 30 de juliol del 2025, la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 10 de juliol del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, reconegut a l'article 10 de la Constitució, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense errors i a un procés degut.

1.5. El 18 de desembre del 2025, el Tribunal Constitucional va dictar una sentència (causa 2025-73-RE) que va decidir estimar aquest recurs d'empara, declarar que s'havia vulnerat el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret i el principi de seguretat jurídica, reconeguts respectivament als articles 10 i 3.2 de la Constitució, anul·lar la sentència del 10 de juliol del 2025, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, i retrotraure les actuacions davant la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia per tal que aquesta, amb plenitud de jurisdicció, dictés una nova sentència que partís de les declaracions efectuades en aquesta decisió.

1.6. El 10 de febrer del 2026, la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia va dictar una sentència que decidia estimar parcialment el recurs d'apel·lació formulat per la Sra. Montserrat Ventura Robira en el sentit de mantenir l'atribució del domicili familiar a l'apel·lant; imposar les costes de la demanda principal al Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit, i, mantenir la resta del pronunciament.

1.7. El 2 de març del 2026, la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit va interposar un recurs d'empara contra la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, per una presumpta vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i sense incórrer en errors materials i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, així com per una presumpta vulneració del principi de seguretat jurídica, reconegut a l'article 3.2 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- En aquest segon recurs d'empara, el recurrent reemprèn l'articulació de les argumentacions del seu primer recurs d'empara, és a dir:

- Exposa que la Sala Civil ha valorat de manera errònia les proves relatives a l'estat de salut de la part adversa, així com la seva situació econòmica.

- Considera que aquesta circumstància ha dut a una decisió contrària a la jurisprudència de la Sala Civil que indica que les mesures adoptades en el marc d'una separació matrimonial no tenen la finalitat d'equilibrar els patrimonis respectius dels excònjuges, que l'atribució del domicili familiar no por fer-se *ad vitam* i que aquesta atribució només es pot reconduir si les condicions inicials perduren.

- Conclou que a manca d'analitzar correctament les proves relatives a l'estat de salut de l'altra part i de la seva situació econòmica, la Sala Civil ha adoptat una decisió contrària a la seva pròpia jurisprudència, incorrectament motivada i que, per tant, vulnera el principi de seguretat jurídica i els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats, que anul·li la resolució impugnada i que ordeni la retroacció de les actuacions, amb la finalitat que la Sala Civil dicti una nova resolució sense errors materials.

2.2. Argumentació de la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia

- En la seva nova sentència, la Sala Civil exposa el seu raonament de la mateixa manera que en la decisió anul·lada per la sentència constitucional del 18 de desembre del 2025, integrant, no obstant això, els imports corresponents a la pensió compensatòria de 14.700,00 € mensuals abonats pel recurrent a la seva exesposa.

- Recorda les pretensions de les parts i dona resposta de manera prèvia a la qüestió de la denegació de la prova testifical no admesa pel batlle d'instància, la qual ja va ser resolta mitjançant el seu aute del 7 de maig del 2025 i conclou, per tant, que no hi ha hagut cap infracció de l'article 168 del Codi de procediment civil.

- Seguidament recorda que la seva sentència del 10 de maig del 2012 es fonamentava en la situació de més necessitat de l'exesposa i que l'atribució del domicili familiar se li mantindria mentre les circumstàncies d'aquell moment persistissin.

- La Sala Civil considera que aquestes circumstàncies no només persisteixen, sinó que s'han agreujat.

- Pel que fa a la seva salut, constata que la part defenent té 75 anys i exposa en detall la seva situació mèdica amb les intervencions quirúrgiques i els tractaments associats a les seves malalties, i la Sala Civil afegeix que si el recurrent volia contradir la informació mèdica aportada, hagués hagut de proposar prova per acreditar aquest fet impeditiu (article 9.2 del Codi de procediment civil).

- Pel que fa a la seva situació econòmica, posa en relleu que la part defenent ja no té ingressos derivats d'una feina, atès que està jubilada, i percep una pensió de 1.700,00 €, més la pensió compensatòria anteriorment esmentada.

- Considera que aquests imports li permeten atendre les seves necessitats ordinàries, assistencials i mèdiques, però pel que fa a l'habitatge, coherent amb el seu estatus de vida, ja li seria inaccessible un de nivell similar i inclús més petit, atès el fet notori del cost de l'habitatge en el lloc on resideix.

- El fet que disposi d'una segona residència a Andorra tampoc pot ser un element determinant de la cessió de l'ús de l'habitatge a Barcelona, ja que això l'obligaria a deixar el lloc de residència amb la pèrdua social i familiar que li comportaria.

- Quant a la limitació temporal de l'atribució de l'ús del domicili conjugal, la Sala Civil exposa que el criteri d'aquesta limitació temporal no exclou l'existència d'excepcions quan la part beneficiària no es troba en la situació de poder trobar un habitatge a la vista de les seves circumstàncies personals. Des d'aquest punt de vista, recorda que un cop els fills han esdevingut majors d'edat i són independents, la situació de necessitat de la mare pot justificar la prolongació temporal de l'ús de l'habitatge, amb possibilitat de pròrroga (veg. la sentència 219/2015). Precisa que aquest criteri s'ha fixat en la Llei qualificada de la persona i de la família.

- Considera que, en aquest cas concret, el recurrent no té cap manca de necessitat econòmica, per contra, a causa de la delicada salut de la seva exesposa, no és convenient fixar una pròrroga

temporal i deixar la seva extensió eventual a un nou litigi, atès el neguit que aquesta decisió podria comportar per a la seva vulnerabilitat personal.

- Conclou que no hi ha cap justificació legal per extingir el dret a l'atribució del domicili conjugal o per reduir la pensió compensatòria, motius pels quals s'ha de desestimar la demanda de modificació de mesures, i, per tant, revoca la decisió de la primera instància i manté l'atribució domiciliària en els termes que ja tenia.

- No obstant això, pel que fa a la demanda reconvencional presentada per l'altra part, en què se sol·licitava una indemnització pels danys morals soferts, la Sala Civil la desestima, ja que utilitzar un dret legítim o anunciar el seu exercici no és mai una amenaça o un afany de perjudicar.

2.3. Argumentació de la Sra. Montserrat Ventura Robira

- Aquesta part al·lega prèviament que el veritable propòsit del recurrent és, una vegada més, que el Tribunal Constitucional modifiqui la sentència dictada per la Sala Civil, el 10 de maig del 2012, així com la sentència dictada per la Secció Civil del Tribunal Unipersonal de Batlles, l'1 d'octubre del 2024, i que actuï com a una tercera instància, ja que el recurs d'empara no és un nou recurs jurisdiccional dins la jurisdicció ordinària, sinó un mecanisme excepcional i subsidiari de protecció constitucional, destinat a reparar únicament aquelles vulneracions que afectin de manera directa, manifesta i immediata un dret fonamental, i no té per objecte revisar la legalitat ordinària, ni la correcció tècnica, ni la valoració probatòria duta a terme pels òrgans judicials competents.

- Considera que la Sala Civil ha actuat en estricte compliment del mandat d'aquest Tribunal Constitucional i en l'exercici de les seves funcions jurisdiccionals, efectuant una valoració de la prova raonable, lògica i no arbitrària, a més, d'àmpliament fonamentada en Dret, tornant a examinar de manera exhaustiva i motivada la situació de les parts, constatant que no s'han produït els canvis de circumstàncies que justificarien una modificació de les mesures, que en canvi sí que justifiquen, per raons lògiques de sentit comú i humanitàries, el seu manteniment.

- I afegeix que la sentència impugnada en execució d'aquell mandat no pot ser objecte d'un nou recurs d'empara, ja que no s'hi aprecia cap defecte de motivació, cap omissió arbitrària de fonament, ni cap negació d'accés o de defensa que pugui configurar una vulneració de cap dret fonamental.

- Manifesta que la seva realitat mèdica està acreditada documentalment, mitjançant un informe mèdic que no va ser impugnat pel recurrent en el moment oportú, i que acredita, entre altres aspectes, l'existència de controls periòdics diversos amb la necessitat d'un seguiment sanitari continuat. La qüestió mèdica no constitueix, doncs, una causa d'empara, ni en la seva dimensió probatòria, ni en la seva dimensió constitucional, perquè la resolució impugnada està raonada i motivada i no incorre en cap error material.

- Considera que la Sala Civil ha actuat amb plena coherència i ha respectat els principis de legalitat, de seguretat jurídica i de proporcionalitat, complint el mandat constitucional de garantir "*una tutela judicial efectiva*" sense indefensió.

- En conclusió, al·lega que els arguments formulats pel recurrent són, en substància, idèntics a aquells que ja va formular en el seu anterior recurs d'empara. Aquest Tribunal ja els va valorar i no els va estimar en els termes que el recurrent pretenia, el fet que els reiteri ara, sense cap element nou, és una utilització abusiva de la via constitucional que ha de ser expressament rebutjada.

- Per tant, aquesta conducta processal, no només justifica la desestimació íntegra del recurs d'empara, sinó també la imposició al recurrent de la totalitat de les costes processals.

2.4. Argumentació del Ministeri Fiscal

- En primer terme, el Ministeri Fiscal examina l'argument del recurrent sobre el fet que la valoració errònia de les proves per part de la Sala Civil vulneraria els seus drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i respecte d'aquesta qüestió recorda la jurisprudència constitucional d'acord amb la qual la valoració de les proves correspon a la jurisdicció ordinària, llevat que això condueixi a una resolució il·lògica, arbitrària, no raonable o que infringeixi els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

- En aquest cas, exposa, tal com ho va fer en el marc del primer recurs d'empara, que pel que fa a l'estat de salut de l'exesposa del recurrent, la valoració dels elements de prova efectuada per la Sala Civil comporta certament una part subjectiva, tanmateix, constata que la valoració esmentada està motivada i no pot ser titllada d'absurda o d'errònia. Per consegüent, manifesta que respecte d'aquesta qüestió els drets fonamentals del recurrent no han estat vulnerats.

- Pel que respecta a la situació econòmica de l'exesposa del recurrent, el Ministeri Fiscal manifesta que en la nova sentència de la Sala Civil, es té en compte la pensió compensatòria i es valoren correctament tots els ingressos mensuals que aquesta rep, per tant, la Sala Civil esmena l'error comès en la seva decisió precedent.

- Conclou que, des del punt de vista de la valoració de les proves, la sentència actualment impugnada no conté cap error material, ni cap raonament il·lògic o absurd, i que, per consegüent, els drets fonamentals del recurrent establerts per la Constitució no han estat afectats.

- Seguidament, el Ministeri Fiscal analitza la infracció del principi de seguretat jurídica al·legada pel recurrent, derivada del caràcter temporal indefinit de l'atribució de l'ús del domicili familiar.

- El Ministeri Fiscal reprodueix l'argumentació emprada per la Sala Civil respecte d'aquesta qüestió, insistint en el fet de la cosa jutjada de la decisió dictada en aquesta causa, en què es declarava que l'atribució de l'ús del domicili esmentada podia ser prolongada mentre les circumstàncies del cas perduressin.

- Per tant, considera que la decisió impugnada està clarament motivada i no vulnera el dret a obtenir una decisió fonamentada en Dret, ni el principi de seguretat jurídica.

- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que desestimi aquest recurs d'empara per no haver-se vulnerat cap dels drets fonamentals al·legats.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El Tribunal Constitucional no és ni una tercera instància, ni un tribunal de cassació, ni un tribunal suprem.

3.2. Cal recordar que la interpretació de les normes aplicables i la valoració de les proves corresponen a les jurisdiccions ordinàries, llevat que això condueixi a una resolució il·lògica,

arbitrària, no raonable o que infringeixi els drets reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

3.3. En aquest cas, cal constatar que en la redacció de la seva nova sentència, la Sala Civil ha tingut en compte la pensió compensatòria que el recurrent abona mensualment a la seva exesposa per valorar els ingressos d'aquesta. L'error material constatat en la decisió anterior i posat en relleu en la sentència constitucional no pot ser considerat com a un argument a favor d'aquest recurs d'empara actual.

3.4. Pel que fa a l'estat de salut de l'exesposa del recurrent, el caràcter subjectiu de la valoració perdura, sense que aquesta, conjuminada amb l'evolució de l'edat de la persona, pugui qualificar-se d'il·lògica o d'absurda o que vulneri els drets fonamentals del recurrent.

3.5. Pel que fa a la limitació temporal de la durada de l'atribució de l'ús del domicili familiar, la Sala Civil exposa les motivacions de l'excepció del principi general en aquesta matèria. Aquesta motivació es fonamenta en el manteniment de les condicions que van dur a l'atribució de l'ús de l'habitatge, circumstància prevista explícitament en la seva decisió precedent.

La Sala Civil precisa igualment que el manteniment de les circumstàncies concerneix tant al recurrent, la situació econòmica del qual no ha empitjorat, com a la seva exesposa, la situació econòmica de la qual no ha millorat. Insisteix en què fixar un termini en el marc d'unes circumstàncies que no han variat provocaria neguit a una persona vulnerable d'edat avançada.

Aquest raonament és lògic i, si bé pot no ser del grat del recurrent, tampoc pot ser qualificat d'absurd.

3.6. Cal concloure, doncs, que la motivació de la decisió impugnada és clara i dona una resposta a les observacions constitucionals contingudes en la sentència del 18 de desembre del 2025, recaiguda en la causa 2025-73-RE.

3.7. Per consegüent, atès que la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia, està fonamentada en Dret i no és absurda, ni arbitrària, ni il·lògica, ni vulnera els drets constitucionals, cal desestimar aquest recurs d'empara.

3.8. La desestimació de l'empara comporta la imposició de les costes a la part recurrent, d'acord

amb les disposicions de l'article 92.4 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara interposat per la representació processal del Sr. Antoni Rebés d'Areny Plandolit contra la sentència del 10 de febrer del 2026, dictada per la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia.

2. Declarar que no s'ha produït la vulneració del dret a la jurisdicció, en els seus vessants dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, ni la del principi de seguretat jurídica, reconegut a l'article 3.2 de la mateixa norma.

3. Imposar a la part recurrent les costes processals derivades de la desestimació del recurs d'empara.

4. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, a la representació processal de la Sra. Montserrat Ventura Robira, a la Sala Civil del Tribunal Superior de Justícia i al Ministeri Fiscal, ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de juny del 2026.

Joan Manel Abril Campoy

President

Pere Pastor Vilanova

Vicepresident

Jean-Yves Caullet

Magistrat

Víctor Torre de Silva López de Letona

Magistrat